

ODPIS

Sygn. akt VIII U 973/16

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2016 r. w Poznaniu

odwołania **L. G.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 12 maja 2016r., znak: (...)

w sprawie **L. G.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 21 marca 2016r.

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 maja 2016 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983, Nr 8, poz. 43), po rozpoznaniu wniosku złożonego dnia 24 marca 2016 r., odmówił L. G. prawa do emerytury.

Uzasadniając decyzję organ rentowy podał, iż wnioskodawca udowodnił wprawdzie 25 lat, 7 miesięcy i 17 dni okresów składkowych przypadających na dzień 1 stycznia 1999 r., natomiast nie wykazał wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, gdyż nie przedłożył świadectw pracy w szczególnych warunkach. /vide: decyzja w aktach ZUS/

Od powyższej decyzji **L. G.** złożył odwołanie, wnosząc o jej zmianę i uznanie, że nabył prawo do emerytury na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W uzasadnieniu podał, iż pomimo wystawienia przez zakład pracy świadectwa, w którym wskazano, że 15 lat pracował w warunkach o szczególnym charakterze, nie uwzględniono tych okresów. Odwołujący wskazał także,

iż nie miał wiedzy o tym, że świadectwo zostało wadliwie wystawione. Podkreślił, iż w tym czasie pracował jako mechanik samochodowy przy naprawie i regeneracji pomp paliwowych w oparach paliwa. W tamtym czasie nie było żadnej ochrony BHP. Natomiast wykonywane przez niego obowiązki mieszczą się w zakresie tych wykonywanych na stanowisku wymienionym w wykazie A, dział XIV punkt 14. /vide: odwołanie k. 2-3 akt/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide: odpowiedź na odwołanie k. 5 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

L. G. urodził się dnia (...) Jest członkiem OFE, ale dnia 24 marca 2016 r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Odwołujący legitymuje się okresem ubezpieczenia wynoszącym na dzień 31 grudnia 1998 r. 25 lat + 7 m-cy + 17 dni okresów składkowych, bez okresów nieskładkowych.

bezsporne; nadto dowód: decyzja o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 10.08.2006 r. w aktach kapitału początkowego

Dnia 24 marca 2016 r. L. G. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury przy obniżonym wieku emerytalnym i to z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Do wniosku dołączył m.in. świadectwo pracy z dnia 30 grudnia 1999 r. wystawione przez Jednostkę (...), w którym wskazano, iż w okresie od dnia 1 października 1983 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. odwołujący był zatrudniony na stanowisku mechanika pojazdów samochodowych. W pkt 4.8 świadectwa pracy zaznaczono, iż w okresie od dnia 1 października 1983 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jako mechanik pojazdów samochodowych.

W toku postępowania wyjaśniającego odwołujący przedłożył również pisemne zeznania świadków R. I., B. B. i P. R., którzy potwierdzili, że pracował w Ruchomym Warsztacie (...)w P., warsztacie naprawy samochodów w okresie od 1 października 1983 r. do 31 grudnia 1999 r.

Po analizie zgromadzonych dokumentów, decyzją z dnia 12 maja 2016 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury. Zakład uznał, iż odwołujący legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. stażem ubezpieczeniowym wynoszącym 25 lat, 7 miesięcy i 17 dni, ale nie udokumentował wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

bezsporne; nadto dowód: dokumenty w aktach ZUS

W okresie od dnia 1 października 1983 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. odwołujący był zatrudniony w Jednostce (...) w P.. W dniu zawarcia umowy o pracę odwołującemu powierzono obowiązki mechanika samochodowego 35 Ruchomego Warsztatu (...), gdzie dokonywano naprawy samochodów dla całego związku taktycznego, tj. 3 pułków i oddziałów dywizyjnych, w których łącznie było kilka tysięcy pojazdów.

Odwołujący pracował na stanowisku mechanika naprawy urządzeń układów zasilania i układów dystrybucyjnych. Pracował nad układami zasilania, gaźnikami w samochodach z zasilaniem wysokoprężnym i gaźnikowym oraz sporadycznie przy układach dystrybucyjnych, które służyły do podawania paliwa przy tankowaniu samolotów paliwem lotniczym.

Odwołujący demontował układ zasilania, naprawiał go i montował z powrotem. Na zlecenie naprawiał również i regenerował gaźniki i pompy wtryskowe. Prace te odwołujący wykonywał na stołach probierczych. Jeden z tych stołów był przeznaczony do naprawy gaźników, a drugi – pomp wtryskowych. Wszystkie wykonywane przez odwołującego prace były związane z paliwem, naftą i paliwem lotniczym. Odwołujący był jedynym mechanikiem, który zajmował się naprawą gaźników i pomp paliwowych. Natomiast przy pracach związanych z wymianą klocków hamulcowych

i naprawą układu hamowania byli zatrudnieni inni mechanicy. Łącznie w warsztacie było około 10 mechaników cywilnych. Również w plutonie liczącym około 30 żołnierzy większość stanowili mechanicy.

W okresie od dnia 11 sierpnia 1990 r. do dnia 11 września 1990 r. odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego.

W (...) Ruchomym Warsztacie N. samochodów służbę pełnili świadkowie: **R. I.** (kierownik Warsztatu w latach 1973-1990; świadek przyjmował odwołującego do pracy na stanowisko mechanika samochodowego naprawy urządzeń układów zasilania i układów dystrybucyjnych), **B. B.** (bezpośredni przełożony odwołującego w latach 1990-1999) oraz **P. R.** (dowódca plutonu Warsztatu, bezpośredni przełożony odwołującego, nadzorujący jego pracę).

dowód: dokumenty w aktach osobowych odwołującego (k. 13); akta emerytalne świadków: R. I., B. B., P. R. (k. 39a); zeznania świadków: R. I. (47), B. B. (k. 47), P. R. (k. 47); zeznania odwołującego (k. 47)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadków oraz zeznań odwołującego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez strony postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary. W szczególności skład orzekający uznał za w pełni wiarygodne dokumenty dotyczące zatrudnienia odwołującego w Jednostce (...)w P. w 35 Ruchomym Warsztacie (...). Strona pozwana dokumentów tych nie zakwestionowała.

Za spójne i konsekwentne należało uznać **zeznania świadków** R. I., B. B. i P. R., którzy potwierdzili fakt pracy odwołującego przy naprawie pomp paliwowych i gaźników od dnia 1 października 1983 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy z tytułu zatrudnienia w Jednostce (...)w P. w (...) Ruchomym (...). Ich zeznania były jasne, rzeczowe, przekonujące. Sąd nie dopatrywał się okoliczności przemawiających za tym, aby przyjąć, że chcąc zeznać na korzyść odwołującego podawali nieprawdę. Nadmienić przy tym należy, iż przymiotu wiarygodności zeznaniom wyżej wskazanych świadków nie nadaje wyłącznie okoliczność, iż pracowali z odwołującym i nadzorowali jego pracę. Analiza treści zeznań świadków i wypowiedzi odwołującego w charakterze strony oraz sposób składania przez nich zeznań jednoznacznie wskazuje, iż świadkowie wypowiadali się spontanicznie i szczerze, co w ocenie Sądu, wyklucza przyjęcie jakoby zeznawali wyłącznie na korzyść odwołującego. Zaznaczyć także należy, iż świadkowie zapamiętali odwołującego przy pracy nad gaźnikami i pompami paliwa. Nadto świadek P. R. potwierdził, iż odwołujący był jedynym mechanikiem zajmującym się tego rodzaju naprawami. Brak jest również podstaw do przyjęcia jakoby świadkowie, utrzymywali aktualnie bliższy kontakt. Powyższe jednoznacznie przesądza o wiarygodności zeznań w/w świadków w pełnym zakresie.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującego**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanych świadków. Odwołujący przekonująco i rzeczowo wyjaśnił na czym polegała jego praca przy naprawie gaźników i pomp paliwowych.

Sąd zważył, co następuje:

Przyznawanie emerytur dla osób urodzonych tak jak odwołujący po 31 grudnia 1948 r. reguluje art. 184 ustawy emerytalno-rentowej.

Zgodnie z tym przepisem emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi :

- mężczyzna osiągnie wiek lat 60,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:

- a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 25 lat,
 - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne było to, iż odwołujący:

1. dnia 21 marca 2016 r. ukończył 60 lat,
2. na dzień 1.01.1999 posiada ponad 25 lat stażu ubezpieczeniowego,
3. przystąpił do OFE, ale dnia 24 marca 2016 r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Sporne natomiast było to, czy odwołujący legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych – organ rentowy nie uwzględnił bowiem okresu zatrudnienia od dnia 1 października 1983 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. z tytułu zatrudnienia w Jednostce (...) w P. w (...) Ruchomym Warsztacie (...).

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.) wraz z załącznikiem do tego rozporządzenia.

Na podstawie § 2 powoływanego rozporządzenia okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 cyt. rozporządzenia – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". W wykazie tym są wymienione m. in.:

w dziale XIV zatytułowanym prace różne

pod poz. 14 prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 Nr 8 poz. 43 ze zm.) okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże, judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. W uchwale z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, LEX nr 14635 Sąd Najwyższy wskazał, że w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 27 maja 1985 r., Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem – podkreśla SN – przypisać ustawodawcy

zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625: „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

Zatem, zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego wykonywanie pracy w szczególnych warunkach może być udowodnione wszystkimi dostępnymi środkami dowodowymi, także innymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1998 r., II UKN 357/98, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1984 r., III UZP 6/84). Sąd podziela przy tym pogląd, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10).

W ocenie Sądu odwołujący przedstawił dowody na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Do okresu pracy w szczególnych warunkach należało zaliczyć okres zatrudnienia w Jednostce (...) w P. w 35 Ruchomym Warsztacie (...) od dnia 1 października 1983r. do dnia 10 sierpnia 1990 r. oraz od dnia 12 września 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Odwołujący wykonywał wówczas prace nad układami zasilania, gaźnikami w samochodach z zasilaniem wysokoprężnym i gaźnikowym oraz sporadycznie przy układach dystrybucyjnych, które służyły do podawania paliwa przy tankowaniu samolotów paliwem lotniczym. Odwołujący demontował układ zasilania, naprawiał go i montował z powrotem. Naprawiał również i regenerował gaźniki i pompy wtryskowe. Prace te odwołujący wykonywał na stołach probierczych. Jeden z tych stołów był przeznaczony do naprawy gaźników, a drugi – pomp wtryskowych. Wszystkie wykonywane przez odwołującego prace były związane z paliwem, naftą i paliwem lotniczym. Odwołujący był jedynym mechanikiem, który zajmował się naprawą gaźników i pomp paliwowych.

We wzmiankowanych powyżej okresach odwołujący wykonywał stale i pełnym wymiarze czasu pracy te same czynności i nie był kierowany do innych prac. Oznacza to, iż spełnił trzeci z warunków przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając okresy od dnia 1 października 1983 r. do dnia 10 sierpnia 1990 r. (6 lat + 10 m-cy + 10 dni) i od 12 września 1990 r. do 31 grudnia 1998 r. (8 lat + 3 m-ce + 19 dni) z tytułu zatrudnienia Jednostce (...) w P. w (...) Ruchomym (...).

Również okoliczność, iż w/w zakład pracy nie wystawił L. G. świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie może podważać prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu, skoro wykonywanie pracy w szczególnych warunkach może być w postępowaniu sądowym wykazane także innymi dowodami aniżeli to świadectwo.

Sąd nie uwzględnił natomiast okresu od dnia 11 sierpnia 1990 r. do dnia 11 września 1990 r., albowiem w aktach osobowych odwołującego w piśmie z dnia 27 sierpnia 1990 r. wskazano, iż w tym czasie udzielono L. G. urlopu bezpłatnego.

W aktach osobowych odwołującego znajduje się również pismo z dnia 22 września 1995 r., w którym wskazano, iż odwołujący w dniu 17 sierpnia 1995 r. uległ wypadkowi poza godzinami pracy, w wyniku którego doznał złamania stawu skokowego prawego i w związku z tym przebywa na zasiłku chorobowym. W dokumentacji nie wskazano

natomiast okresu, w jakim zasiłku tego udzielono. Jednakże nie ma to znaczenia, bowiem z treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r. (III UZP 10/03) wynika, iż „do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.)”. Powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie także w późniejszym orzecznictwie i nie budzi wątpliwości sądów (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 25 listopada 2015 r., III AUa 446/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 9 lutego 2016 r., III AUa 1601/15).

Sąd Okręgowy nie znajduje podstaw do odstąpienia od tej jednolitej linii orzeczniczej. Nie ma zatem wątpliwości w niniejszej sprawie, że do stażu pracy odwołującego w szczególnych warunkach powinien być zaliczony okres pobierania wynagrodzenia i zasiłku chorobowego.

Przy ustaleniu, że odwołujący wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych orzeczono jak w wyroku na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 kpc i przyznano odwołującemu prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 21 marca 2016 r., tj. od ukończenia wieku 60 lat.

/-/ Maciej Nawrocki